

## EL SIGLO

GRANS MAGATZEMS

ACTUALMENT

Per fi d'inventari semestral

## LIQUIDACIO

de totes les existències d'istiu

## Saldos i Ocasions

Importantíssimes rebuques  
en Articles d'Alta Novetat

Ocasions excepcionals en  
Articles per a caçador

Trajes, Guerreres, Polaines, Sombreros, Espar-  
denyes, Cananes, Sarrons, Vasos, Botelles, Co-  
berts, Fiambreres, etc., etc.

Preus considerablement reduïts

Dr. CAMPS Vies Urinàries (bifeta, pròstata, ronyó, etc.)—Ronda de la  
Universitat, número 14, principal.—De 3 a 5.

Drills i frescos Últimes NOVITATS per a istiu. Fantasies en cotó.  
BANDERES CATALANES Gran Ba-  
natura. Trius, Falles i Penna. Ferrà Vil, número 47, i Call,  
16. (Antiga casa Sandiumenge fundada en 1806).

## Nacionalisme

Compendi de medis  
per a fomentar el  
Nacionalisme Català

### GENERALITATS

Damunt de la nostra idealitat política, els nacionalistes republicans hi veiem fonamentat l'Ordre i la Llibertat. Això constitueix la nostra obra revolucionària.

El separatisme català no ha passat d'un empirisme literari; era un exacerbat polític que'l relatiu benestar material apallagava. Hi ha hagut sempre molta gent que amb la patria endolada se guanyaven molt bé la vida a Catalunya; i se deien bons catalans i bons nacionalistes. Si, al separatisme, hi mancava agressivitat i espere de sacrifici, avui encara s'ha enfilat més en aquest enervament de Catalunya que no tenia un estat d'opinió favorable a la presentació de la segona esquadra, ni, com vaig demostrar en el mateix Arsenal i molt menys al Ferrol, aleshores que la companyia Vickers, posés en presió tots els medis de que pot disposar una influent empresa, aduocant ordenant als reservistes, segons s'em diu, que com si fos cosa pròpia, recullissin dels obrers empleats als tallers de la Factoria, firmes demanant la prompte aprovació del ruïnós projecte. Ara que parlo d'aquests senyors, cal fer esment que molts d'ells cobren dos sous: un el quèls hi dona l'empresa i un altre quèls hi paga l'Estat; ja que són oficials i fins alguns capitans, que estan en situació d'excedents. Aquest fet posa de relleu la concòrdia del Govern amb la companyia pseudo-espanyola.

I el resultat de les entrevistes va ésser la presentació del projecte de barco «Idoneu», com el qualificava En Castroviejo, i qual tenia la eufemisme de totes les minories, excepte com és de suposar la de la república-socialista, la qual empero, recullia el canvi que s'havia operat en les cambres, degut al compromís dels cap de colla dels grups parlamentaris amb el president del Consell de ministres.

I degut a això, se reunia la minoria de conjunció republicana-socialista, convocada pel seu digne president, el nostre diputat senyor Salvatella, per a tractar de la manera que tenia de respondre la conjunció a la presentació del nou projecte.

Nosaltres podem dir que al plantejar en dita reunió el senyor Salvatella, la realitat de l'estat parlamentari, els socialistes volien que's discutís l'aprovació de l'esmentat projecte d'una manera amplissima, actitud que trobava ineficel el nostre amic, polític de temperament modern que portava l'oposició fins a l'extrem màxim que permet l'eficacia de la discussió, defugint una actuació d'estèril verbalisme, per cert i ben dolament, clàssica a Espanya.

I després de mesurada la discussió s'acordà que parlés en nom de la minoria el seu digne president i declarà el debat de llibre intervenció. I així el diputat per Figueras, parlà en el Congrés i en la forma eloqüent acostumada, posà de manifest la veritat de lo que amagava la proposició i va desfer la maledicència que a l'entorn de la democràtica actitud de la minoria conjunció, havien teixit els que tenien convingut el pasteleu.

I ara per a cloure el present comentari als debats passats, bé serà que parli d'aquesta política estuècia que per ésser digne de la temperatura no té cap al·licient.

Sep arla de que la crisi, ara més que mai, és inevitable. Que En Bergamín se'n vol anar i que En Dato no ho vol. L'Ugarte aspira a un allò que la magistratura. En fi, política d'estiu que se caplica als que no tenen en que fer-se passar el calor.

Nosaltres opinem que la crisi no serà si no ve algun aconecement polític a agravar l'estat precari del ministeri.

El disgust més grós d'En Dato, per ara, és lo del ferrocarril directe de Madrid a Valencia, donada l'actiu en que s'han col·locat els representants d'aquella regió. D'aquest assumpte ja'n parlaré més detalladament.

El Nacionalisme ha descobert en el

cor del poble de Catalunya, dos sentiments vius, dues fets vives: una fe republicana i un sentiment patriòtic: aquest és tot el seu dinamisme polític. En canvi, no existeix a la nostra terra una fe monàrquica; lo únic que hi ha és l'interès egoista dels partits monàrquics espanyols fins aquí ramificats dessorra la organització caciquista del regionalisme. La generació jove no pot solidaritzar amb la monarquia, per no compartir amb ella les responsabilitats impunes del període constitucional tant desventurat. Per la consciència democràtica catalana, la República és el govern fonamental sobre la manifestació de la Llibertat i a més de la plasmació, el regneixement polític de la patria catalana. Per això, el Nacionalisme republicà-ideal jove-sintetitzava avui tota la idealitat democràtica de la nostra terra, sense complicacions amb el passat, i és l'aspiració patriòtica i liberal alhora del nostre partit.

### DEMA

#### Crònica literaria

per En R. Miquel i Planas

## Carta de Madrid

Deia en l'anterior que ningú, fora del Govern, volia què's llancessin al mar 324 milions de pessetes més i que l'escusa que'l Ministre alegava de què'l projecte el presentava perquè no quedessin sense feina els obrers de l'Arsenal que demanaven treball, era una habilitat per tapar la vergonyosa protecció governamental a la casa Vickers, puix els obrers de la Factoria, apart d'una amanyada minoria, tampoc volien que als 200 milions de la primera esquadra, s'hi afegissin els milions de la segona.

Recullint aquest clar sentit de la majoria del poble espanyol, la minoria de conjunció republicana-socialista, s'oposà, decididament, a la discussió de l'esmentat projecte. I davant d'aquesta noble actitud, que'n aquell moment recullia també el sentit de la generalitat de l'oposició parlamentària, el Govern recollí i començaren les visites i entrevistes del senyor Dato amb els líders de les minories, i és què'l Govern sabia que no tenia un estat d'opinió favorable a la presentació de la segona esquadra, ni, com vaig demostrar en el mateix Arsenal i molt menys al Ferrol, aleshores que la companyia Vickers, posés en presió tots els medis de que pot disposar una influent empresa, aduocant ordenant als reservistes, segons s'em diu, que com si fos cosa pròpia, recullissin dels obrers empleats als tallers de la Factoria, firmes demanant la prompte aprovació del ruïnós projecte.

I ara que parlo d'aquests senyors, cal fer esment que molts d'ells cobren dos sous: un el quèls hi dona l'empresa i un altre quèls hi paga l'Estat; ja que són oficials i fins alguns capitans, que estan en situació d'excedents. Aquest fet posa de relleu la concòrdia del Govern amb la companyia pseudo-espanyola.

I el resultat de les entrevistes va ésser la presentació del projecte de barco «Idoneu», com el qualificava En Castroviejo, i qual tenia la eufemisme de totes les minories, excepte com és de suposar la de la república-socialista, la qual empero, recullia el canvi que s'havia operat en les cambres, degut al compromís dels cap de colla dels grups parlamentaris amb el president del Consell de ministres.

I degut a això, se reunia la minoria de conjunció republicana-socialista, convocada pel seu digne president, el nostre diputat senyor Salvatella, per a tractar de la manera que tenia de respondre la conjunció a la presentació del nou projecte.

Nosaltres podem dir que al plantejar en dita reunió el senyor Salvatella, la realitat de l'estat parlamentari, els socialistes volien que's discutís l'aprovació de l'esmentat projecte d'una manera amplissima, actitud que trobava ineficel el nostre amic, polític de temperament modern que portava l'oposició fins a l'extrem màxim que permet l'eficacia de la discussió, defugint una actuació d'estèril verbalisme, per cert i ben dolament, clàssica a Espanya.

I després de mesurada la discussió s'acordà que parlés en nom de la minoria el seu digne president i declarà el debat de llibre intervenció. I així el diputat per Figueras, parlà en el Congrés i en la forma eloqüent acostumada, posà de manifest la veritat de lo que amagava la proposició i va desfer la maledicència que a l'entorn de la democràtica actitud de la minoria conjunció, havien teixit els que tenien convingut el pasteleu.

I ara per a cloure el present comentari als debats passats, bé serà que parli d'aquesta política estuècia que per ésser digne de la temperatura no té cap al·licient.

Sep arla de que la crisi, ara més que mai, és inevitable. Que En Bergamín se'n vol anar i que En Dato no ho vol. L'Ugarte aspira a un allò que la magistratura. En fi, política d'estiu que se caplica als que no tenen en que fer-se passar el calor.

Nosaltres opinem que la crisi no serà si no ve algun aconecement polític a agravar l'estat precari del ministeri.

El disgust més grós d'En Dato, per ara, és lo del ferrocarril directe de Madrid a Valencia, donada l'actiu en que s'han col·locat els representants d'aquella regió. D'aquest assumpte ja'n parlaré més detalladament.

ROGER

21 de juliol.

## Crònica d'Alemanya

El procés de Hansi.—Un llibre de nínots per criatures, jutjat crim d'alta traïció.—Mon Village...—La vista, el còdic i la sentència.—Episodis Commovedors.—Un any de presó.—La sentència no s'executa... per ara

Hansi el famós dibuixant alsacià, s'ha naturalitzat francès. Realement l'Alemanya no fou per ell gens amable.

El dia 9 del corrent, Hansi va ésser jutjat en el tribunal de Leipzig, epilogant-se així el processament que va sofrir per la publicació del seu famós llibre «Mon Village», aon sembla què's jutja als alemanys han volgut trobar-hi incitació a la rebel·lió perquè s'arrenci l'Alsàcia-Lorena de l'imperi alemany. Hansi va presentar-se davant dels jutges de Leipzig acompanyat dels seus defensors Drucker, d'aquella ciutat, i Paul Helmes, de Colmar. La vista va durar des de les nou del matí fins a quarats de set de la tarda. La sala hi havien tretze magistrats d'aspecte venerable que a les tres de tarde encara no sabien ben bé si Hansi havia de respondre o no del crim d'alta traïció de que se l'acusava.

Es que ni el mateix Hansi podia dir si estava o no allà com acusat. Per totes aquestes circumstàncies, els defensors varen demanar al tribunal el sobreseïment de la causa, a lo que els jutges no saberen què dir-hi. Allavors va assistir-se a un espectacle gens vulgar, en bona fe. Dels «dossiers» del president del tribunal exiren com per miracle en un moment coleccions profuses de nínots tots firmats per Hansi. Alguns d'aquests nínots representen petites figures d'alsacians abraçats amb tota l'ànima els soldats francesos.

—Aquests nínots —clama enfaticament el president— demostren de una manera palesa la seva germanofòbia.

Després, es fa lectura del llibel condemnatori de Hansi, des del seu primer processament quan la publicació de l'«Histoire de l'Alsàcie». Hansi, com el nostre genial caricaturista l'«Apo», és un gran dibuixant i un notabilíssim escriptor. Entre les coses de més arista s'hi conta el «geste» d'haver cremat un paquet (què hi hauria en aquell paquet?... Misteri!) en el foc, precisament en que va estar-hi, feia poc, un oficial alemany. Per aquest crim va sofrir tres mesos de presó.

I tot seguit l'interger magistrat, diu:

—Avui, senyor Hansi se l'acusa d'un crim d'alta traïció per haver publicat «Mon Village».

Fou allavors que la defensa va intervenir-hi demanant al fiscal que precisés allò que constituïa delictes d'alta traïció, o sinó què's sobreseïa la causa. El fiscal va dir que no podia retirar l'acusació, ni demanar què's sobreseïa la causa. Els jutges foren de la mateixa opinió. Lo que ni un ni altres podien saber, és oïa era el cos del delictes.

Durant hores i hores Hansi va ésser fastiguejat amb preguntes i preguntes inquisidores, estúpides; les unes per si el dibuixant havia volgut referir-se a la policia, o als governants, ofentent-los, les altres escallint aces fantàstics d'alta traïció de que era acusat. Va sortir a recullir preferentment la plana de «Mon Village» que representa com un somni, els coracles de Reichshofen... i d'això se'n dedueix que el llibre anava a excitar una part d'Alsàcia contra l'altra. Els jutges devagades se deturaven en anàlisis minucioses, totes, en un detall insignificant, amb desitg de fer mal. Un cop, varen preguntar amb tota la serietat d'un jutge alemany (qu'es tot qu'es pot dir) com és que Hansi pintava una policia alemany molt gras corrent al darrera d'un automòbil francès. Tot els magistrats, amb el llibre obert davant dels ulls furients, repeliren:

—Això, això! Que s'expliqui això!

Senzillament, aquell gras policia anava al darrera de l'auto perquè volia apoderar-se d'una bandera tricolor que portava al pom del radiador, però que no's veia.

I així anava veient-se la causa, en mitg d'un bizantinisme i una incoherència que constituïren la vergonya de qualsevol magistratura. I així va anar en un «crecendo» de ridícul fins al moment en que el jutge afirmà que Hansi incitava a la guerra, amb el seu llibre. Però tot seguit varen dir-se coses mirabolants sobre la influència de l'obra sobre els guards nacionals els mestres d'estudi, etc., amb un gran acopi de cites dels codis, de jurisprudència i lleis. Un advocat de la defensa va dir allavors:

—Creieu que estem en perill d'ésser aixafats per una allau formidable d'articles del Codi Penal.

I el xibarrí de rèpliques i arguments de ràbula què's jutjes emplenaven va durar fins a les 3 de la tarde, que fou quan el fiscal va decidir retirar l'acusació de crim d'alta traïció. I, empenedit, va declarar:

—Consti empero, que aquest crim hauria sigut fàcil de provar si posseïssim alguns dats sobre les relacions de l'acusat amb certs «révanchistes» de París. Malgrat tot, segons opinió del fiscal, la publicació de «Mon Village», feta després dels incidents de Saverne, era prou per encendre les polvres anti-germàniques i produir un topament entre les poblacions indígenes i les alemanyes de l'Alsàcia-Lorena. I així —confirmava el fiscal— constituïa un camí previst per l'article 30 del Codi Imperial Alemany que ve a ésser com una mena de llei de Jurisdiccions espanyola, però amb més jutjes, civils tots ells, amb més intervenció i amb penes menys severes. Després el fiscal va tornar a parlar de les ofenses contra

els guards i els mestres d'estudi alemanys, enfadats amb Hansi, per acabar demanant la pena de divuit mesos de presó per l'acusat i va rematar:

—Considerant que l'acusat ha donat proves d'una baixesa moral sense nom, i considerant què's és anticipat a no poder més, demano que quedi ja baix presó efectiva a més d'imposar-li una multa de 30.000 francs.

Helmer i Drucker varen donar au aquestes paraules la resposta categòrica que mereixien.

Hansi allavors va aixecar-se i dir que no més volia expressar un desitg: era que li deixessin al menys preparar personalment el seu pare, vell de 77 anys, a qui el cop que anava a rebre podia matar. El pobre vell no podria resistir l'impressionament del seu fill. Sense fer cas del prec de Hansi, el president va aixecar-se per anar a delitar, donant ordre als guards que vigilessin a Hansi. Un periodista francès va apropar-se-li allavors i a quell va dir-li: —Divuit mesos de presó només perquè vaig dibuixar uns nínots pels nens francesos... Desapareixer divuit mesos de la circulació pública... no puguem veure mai més el pare que més està esperant amb angúnia... No pot ser... Això és horrible!

A dos quarts de set els magistrats tornen a la sala. El president llegeix els considerands que són aixafadors, i profereix la sentència:

El tribunal de l'imperi condemna Hansi a un any de presó i a les costes del procés. Els exemplars de «Mon Village» seran decomissats en tot l'imperi i destruïts.

Els jutges no varen concedir al reu cap circumstància atenuant, «per tractar-se d'un insultador professional de l'Alemanya». No hi ha dubte. Aquells homes que s'envenen de tenir un seny clar, just, solament esquinquen, una complexió moral infinitament perfecta, creien perfectament que Hansi va publicar el seu llibre de nínots per atènyer la guerra entre França i Alemanya, a fi de que l'Alsàcia tornés a ser francesa i la vista va acabar-se baix el domini d'aquesta opinió. Els dos guards que Hansi tenia a banda i banda se'l varen endur a la presó prussiana de Beltsch, on haurà d'expliar el seu «delictes».

Però de sobte, insobtadament, heus que ve una contra ordre: suspendre fins al dia 14 del corrent l'execució de la sentència. El públic que havia sentit sense emocionar-se gaire la lectura de la sentència formant una enorme gentada va esperar Hansi que sortís. Aquest acompanyat pels seus advocats va sortir sense què's produís cap incident desagradable. I a les onze de la nit, va agafar el tren que l'havia de portar a la seva regió hospitalària i riallera, què'l s'estima tant, la dolça Alsàcia...

Berlin, 16 de juliol de 1914.

### FILLS DE E. MAS SARDÀ

RAMBLA DEL CENTRE, 22. - BARCELONA

Negociem els cupons del Deute Amortitzable 5 % i Nord 4 % venciment agost pròxim.

## IDEARI

EL PROCÉS HANSI

I

L'eterna qüestió del patriotisme d'Alsàcia ha devingut de viva actualitat amb una nova forma de l'opressió alemanya; el procés del dibuixant Hansi, el qual ha sigut condemnat a un any de reclusió per la publicació de l'album «Mon Village», qualificat de pertorbador i de traïdor a la patria pels tribunals germànics.

Fa més de quaranta anys que's volen ofegar tots els esclats del patriotisme francès a Alsàcia. S'ha recorregut sempre però als medis extrems i per això no s'ha obtingut el més petit resultat. En tots els reconeguts l'esperit de la França renaixent. Tant en tant aquest esperit de patria dominat, recollit, reclus, no pot resistir mes temps la presó i esclata vigorosament, sense cap temor de cèctic inevitable. Aquest és un fet involuntari; és el sediment deixat per quaranta anys de opressió que's revolta tot de cop. És el cas de tant, del propi dibuixant Hansi, que expiarà amb un any de presó la seva falta.

El fruit d'aquesta rigurosa disciplina? El de produir mes esclats de aquest que temen els poders alemanys. En aquest any de presó un odi creixent covarà dintre'l cor del poble dibuixant, dels seus pares, dels seus fills, dels seus amics. És l'odi en progressió en el cor de una família, d'una esfera d'amistat; és l'amor a l'Alsàcia francesa en progressió en el cor de tots aquells que la desgràcia ha ferit. Quan, se li obrin les portes de la presó, quins campanyes empenirà Hansi, amb més ardor que mai, amb més amor que mai cap a la dolça França!

L'AMIC

## Sopar íntim

en obsequi a

## Josep M.ª Pí i Sunyer

El sopar íntim que en honor a l'entrançable amic Pí i Sunyer, estan organitzant els seus amics, ha sigut aplegat fins el dimarts vinent. Així doncs, tindrà lloc en aquest dia a les nou del vespre en l'acreditat restaurant Rhin, Plaça de Catalunya. Preu del cobert, 6 pessetes. S'admeten inscripcions en el mateix restaurant i a la redacció de EL POBLE CATALA.

Donades les simpaties i amistats del volgut amic Pí, i el motiu pel qual se li organitza el sopar que és per haver obtingut una Càtedra de l'Escola de Fundacions Públiques creada i sostinguda per la Diputació Provincial, fa que ja siguin molts els inscrits entre els quals hi han límits de tots els partits polítics, particulars, etc., etc.

## CANÇONER

CORRANDA

M'has demanat al meu pare  
sense dir-me res, mingó;  
en tot governa el meu pare,  
en això governo jo.

## Procés sorollós

## Mme. Caillaux davant del Jurat

De la segona sessió.—  
Ampliació de la declaració de M. Caillaux

París, 22. — La declaració de M. Caillaux que en la sessió d'ahir va fer davant del tribunal del Jurat, produí profunda sensació.

Per això creiem de gran interès ampliar l'extracte telegràfic que ahir donàvem del seu discurs, que avui comenten tots els grans rotatius.

A l'entrar Caillaux es produí un viu moviment d'expectació. Caillaux vestí de negre; paria en veu clara, però amb una entonació que revela sa intensa emoció. Relata son primer casament i son divorci amb la senyora Gueydan. Diu que en setembre de 1909 va escriure a la senyora Rainouard una carta de setze planes, en la que li contava tota la seva vida. La va escriure una segona carta, més curta, quan desempenyava la prefectura de Sarthe, i tement que aquestes cartes fossin robades a la senyora Rainouard, els hi va tornar a demanar.

Al dia següent se apoderà d'aquestes cartes la seva dona la senyora Gueydan. Més tard, després de varies intervencions, la senyora Gueydan va consistir en cremar aquestes cartes. Després d'una infructuosa tentativa de conciliació fou pronunciat el divorci, i es convingué en que tota la correspondència cambiada entre els dos esposos fos destruïda. Diu després Caillaux que més tard Vervoorst l'advertí que la senyora Gueydan li havia proposat la publicació de dites cartes. Caillaux explica que fou completament feliç en el seu casament amb la senyora Rainouard.

En aquest instant l'acusada, que següent amb viva atenció la declaració del seu marit, plora silenciosament.

Caillaux diu que la seva esposa, veient que algunes vegades se entregava amb

massa calor, a la lluita, procurava calmar-lo.

Jo sabia, continua dient l'antic ministre, que amb molta de la meua actitud la premsa havia de fer vives campanyes contra mi però jo estava decidit a suportar-les i a no valdre dels medis de que disposen els homes polítics per a acabar amb aquestes campanyes. Jo no podia esperar que se arribés a publicar la carta que fa poc s'ha llegit aquí, a pesar de les advertències que de distintes parts havia rebut.

Caillaux parla després de la conversació que'l dia 10 de febrer va tenir amb el seu col·lega Barthou. «Aquest—diu Caillaux—me va dir: La teua dona està molt enfadada amb tu, i després va afegir: Vares fer mal en escriure aquestes cartes. El dia 12 de març—afegí Caillaux—se me anuncià la publicació de la carta i el dia 13 me deixà estupefacte la lectura de la mateixa en «Le Figaro». Però diran alguns que es tractava dels passatges de caràcter polític. Oh, no! La carta portava la firma íntima, que demostra fins quin punt es ella personal, indicant be el caràcter particular de la correspondència i el mateix director de «Le Figaro», no's va pendre la pena d'excusar la publicació d'aquesta carta, declarant que des de trenta anys era la primera vegada que obrava d'aquell mode!»

Caillaux, molt serb, prossegueix, en mig d'un silenci imponent:

«El dia de la publicació de la carta amb la firma «Ton Joy», la meua antiga dona me telefonà dient-me que res tenia que veure amb aquesta publicació, i me preguntà què era lo que havia de fer. Jo li vaig respondre: «Obrar segons la teua conciencia». En aquest moment jo sabia, per informes fidedignes, que anaven a ésser publicades altres cartes».

Incidentalment Caillaux afirma que ja mai, essent ministre d'Hisenda, va fer ope-







# Informació de fora

Servei especial telegràfic, telefònic i postal de

EL POBLE CATALÀ

## ESPANYA

Conferències telefòniques i telefòniques

Madrid, 22 de 9 matí a 12 nit

La "Gaceta",

La "Gaceta" publica: Real decret determinant la forma en que ha d'intervenir el Govern en l'Exposició Internacional de Indústries Elèctriques i les aplicacions i Exposició general espanyola que han de celebrar-se a Barcelona en 1917.

### Mort d'un senador

A conseqüència d'una afecció a l'estómac ha mort aquesta nit passada a Madrid el senador vitalici liberal baró del Sacro Lirio.

Una vaga de deu mesos resolta. Béjar.—S'ha solucionat la vaga en una assemblea de forces vives, sotmetent-se les bases de treball dels associats i no associats a l'arbitratge de l'Institut de Reformes Socials.

En la població hi ha gran entusiasme. Una música recorre els carrers i se han disparat coets, tirant-se les campanes al vol.

La víctima d'uns policies.—L'autopsia

Murcia.—Ha declarat davant el jutge instructor del procés de la pal·liça al trinxerari, un altre trinxerari nomenat "Marios", que estava amb la víctima en el calabó de l'inspector. Estava dormint quan declararen la víctima i altre testimoni nomenat "Orrejonas".

Les diligències de l'autopsia són minucioses i les ha presenciat un delegat del jutge. Tenia la víctima varis lesions infeccioses en tot el cos, principalment en la ròtula i el peritoneu, en la pleura i en el pericardi.

Ademés tenia un floróncio difús en la cama dreta que semblava d'origen traumàtic.

Diguieren els metges que els cops de guerra produïren el floróncio, tota vegada que abans de la pal·liça no existia. Els metges res han parlat de tuberculosi; un afirma que no era tuberculosi i els demés han assentit.

Existeix una gran relació entre el cop i el floróncio i entre aquest i la mort.

### Querrela

Bilbao.—No conforme don Lluís Aldecoa amb la rectificació de "El Noticiero Bilbaíno" ha designat a don Lluís Zabala, advocat, i don Joan Fuentes, procurador, per a que presentin querrela davant el tribunal.

El senyor Zabala, que és magistrat suplent, d'aquesta Audiència provincial, s'ha matriculat a l'Col·legi d'Advocats, expressament per a presentar aquesta querrela.

### Parla En Dato

El president del Consell ha assistit aquest matí a l'enterrament del comte de Fuente Blanca i després ha visitat a l'embaixador d'Alemanya, amb el qual ha celebrat una extensa conferència.

Després d'aquesta conferència, com ja s'ha anunciat, el senyor Ugarté marxarà a Fuenterrabía, per a passar una breu temporada al costat de sa família.

El senyor Dato, segons costum, ha tingut avui una llarga conferència amb els reporters; però les notícies no han abundat.

Segons ha dit, ha interessat de l'ajuntament, s'actua la resolució de l'assumpte el paviment, car això, sobre ésser de gran importància per a Madrid, significaria un element de vida molt considerable, tota vegada que hauria de proporcionar treball a molts obrers.

Després s'ha referit a la qüestió del Marroc, repetint en gran part manifestacions que ja ha formulat altres vegades, entre elles la de que'l Govern no pensa en grans operacions, sinó que's limita a aquar fer part de pacificació, en consonància amb lo que les necessitats requereixen i els recursos materials permeten.

També ha dit el senyor Dato que segons li comunica l'alt comissari, aquest ha rebut una expressiva felicitació, per ésser del general Weyler, en la qual li expressa el gratíssim efecte que li ha produït sa recent visita als camps de Tetuán i altres posicions del Nord d'Àfrica, davant l'excel·lent estat de nostres tropes, l'esperit patriòtic que les anima, i de la bona situació material en que's desenvolupen.

Per últim el que el Govern ha donat la notícia de que demà arribarà a Cádiz el comte de Romanones, que torna de sa excursió al Nord d'Àfrica.

Les obligacions del Tresor. El ministre d'Hisenda ha acordat negociar la col·locació de 25 milions en obligacions del Tresor de les autoritats per la llei del 14 de desembre de 1912, per atendre a les obligacions de l'exercici anterior com en la mateixa autorització s'expressa i que formi l'augmentat presupost de liquidació.

En la mateixa llei se prohibeix en absolut qualsevol quantitat que s'obtingui per la negociació de dits valors se puguin aplicar a cap altra atenció i per lo tant és evident que no ha d'aplicar-se a una sola persona a les atencions corrents, que per altra part tampoc necessiten de recursos extraordinaris, ja que està ben dotat el presupost corrent i els nostres amb surs propis recursos sense necessitat d'apelar a cap operació de crèdit.

Es possible quasi segur que en breu obriran les finestres del Banc d'Espanya per a oferir al públic 25 milions de pesetes en obligacions del Tresor.

El banc abona aquesta quantitat en el compte corrent en el Banc d'Espanya, que disminuirà el saldo del Tresor, i després negociaran les obligacions a per cent.

Segons sembla, hi ha alguns Bancs que

hi ha dedicat el seu antecessor i s'ha ofert a tots. El senyor Vergara ha sigut després amb manifestacions d'afecte.

### L'Ajuntament de Madrid

Als còrrecs polítics és objecte de comentaris l'acord que s'ha suposat adoptar per la minoria republicana de l'Ajuntament de Madrid.

S'assegura que els regidors de dita minoria se varen reunir aleshores un canvi d'impressions sobre l'incident suscitat en la sessió extraordinària d'ahir i acordant redactar una carta que s'escrigués per tots seria dirigida a l'alcalde anunciant-li el seu de cidir proposat de no assistir a la sessió de avui com a protesta contra lo ocorregut.

Se diu que quan estaven reunits es va presentar l'alcalde a qui verbalment varen exposar el contingut de la carta.

El senyor Prast els va pregar que desistissin de l'actitud que s'havia pres, però s'hi negaren, mantenint el seu acord.

L'impressió dominant era que avui no podria celebrar-se sessió a l'Ajuntament, tenint de reunir-se de segona convocatori el divendres, en qual cas els acords no serien vàlids, perquè el divendres és festa oficial.

### Vapor encallat

Bilbao.—El vapor "Bélgica" que va encallar ahir prop de Bridington, és de la naufragada de Bilbao i pertany a una casa armadora de navegació internacional.

Desplaça 3.800 tonelles i el mana el capità don Ricard Luzarraga. Porta 18 tripulants.

El "Bélgica" va sortir d'aquest port el 12 de 10 amb carregament de carbó.

No's veuen aquí més notícies del barco sinó que va encallar en un banc de sorra.

### A Barcelona

El ministre d'Instrucció pública, acompanyat de l'inspector general d'ensenyament, senyor Fabre, sortirà cap a Barcelona el 26 de l'actual, amb l'objecte de celebrar una conferència sobre l'Expansió Comercial.

### Rectificació

El sub-secretari d'Hisenda ha manifestat que és totalment inexacta la combinació de personal que ant publicà un periòdic.

### Un orim

Un telegrama oficial rebut a Governació, diu que a Villanueva de Córdoba aquest matí han tractat d'assassinar a l'alcalde, engegant-li dos trets de scopeta, resultant ferit en el costat.

L'autor, que havia sigut criat de l'alcalde, s'ha suïcidat.

Signoren les causes del crim.

### Per a cases barates

En el concurs per a reparament de la subvenció concedida per a fomentar la construcció de cases barates, han correspost segons la proposta de l'Institut de Reformes Socials, a l'Institut Arceu obrer de Mahó, 2.461 pessetes; a la Caixa de Pensiones per a la Vellesa i d'Estalvis de Barcelona, 40.800 a don Pere Pagés, de Terrassa, 1.536.344; a don Josep Borrás, de Terrassa, 4.944; al Foment de la Propietat de Terrassa, 5.941; al Foment de la Propietat de Badalona, 14.775.447; i al Foment de la Propietat de Barcelona, 89.245.443.

### El tabaco en el Marroc

La Correspondencia de España fa la denúncia que hi transmissen en carra vassallats d'Àfrica de que s'els hi obliga a comprar tabac de la companyia monopolitzadora, que'l dona car i dolent.

Demana el periòdic al ministre de la Guerra que atengui la qüestió i anuncia que n'ha rebut altres que comprovaran acuradament el testimoni de persones de crèdit que estan a l'Àfrica, abans de donar-les a coneixement del públic i del Govern.

### Enterrament

S'ha verificat l'enterrament del comte de Fuenterrabía.

Als costats de la carroça fúnebre hi anaven servidors de la casa real.

Presidiren el dol el senyor Dato i l'embaixador d'Àfrica, en representació del rei.

Hi la comitiva hi figuraven els senyors Ugarté, Domínguez, Pascual, Lluís, Torralba, don de Bivona i altres distingits polítics i aristòcrates.

Al final se li donà sepultura en el cementiri de Leganés.

### Demanda

El Radical diu que ahir se presentà al jutjat una demanda contra don Lluís Aldecoa.

La demanda la presentà l'advocat don Cristó Vega, en nom de don Manuel del Río, propietari del restaurant "Los burgaleses", per incompliment de contracta i retenció de 77.000 ptes.

Compte "El Radical" que senyor Aldecoa, en unió d'altres senyors, era copropietari del teatre de la Sargueta.

El senyor Aldecoa li proposà la venda de la part que li engegà l'entrega, tassada en 77.000 pessetes.

El senyor Río acceptà la venda, però exigint la conformitat dels demés copropietaris.

El senyor Aldecoa li presentà immediatament una carta, segons la qual els esmentats senyors acceptaven el contracte.

El senyor Río, entregà el diner convingut al senyor Aldecoa, i després d'algun temps s'enterà de que'l copropietari no estaven conformes amb el contracte.

Ho comunicà al senyor Aldecoa, qui encara no ha resolt ni tornat el diner, per qual causa s'ha presentat la demanda.

### Reials jornades

Santander.—Les reines donya Victoria i donya Cristina, passejaren aquest matí per la capital i entraren en alguns bazars, fent compres de joguets per valor de 900 pessetes.

El ministre de Marina ha sotmès a la firma del rei els següents decrets del seu departament.

Concedint la creu de segona classe del Mèrit Naval amb distintiu blanc, pensionada, al capità de corbeta don Angel Pardo, en recompensa de serveis prestats a l'Àfrica.

Ascendint a tinent de navili de la escala de terra a l'alleres don Miquel Montjo.

Idem a capità de corbeta en la vacant produïda per mort de l'ajudant del rei don Domingo Montes, al tinent de navili don Venanci Nardiz Alegria.

Concedint creu de segona classe del Mèrit Naval, amb distintiu blanc, a l'oficial major de l'Armada don Joan Martínez Beses.

trías han realitzat avui una excursió en automòbil a varis pobles de la província.

### De Portugal

Bodajón.—Comuniquen de Portugal que en un poble galleg el periòdicista Velga Simoes pronuncià un discurs dient que la República de Portugal era un cau de lladres i d'assessins i que Costa robava els fons públics.

Fou interromput amb grans protestes, originant-se desordres. Hi hagué garrotades i trets.

El periòdicista Veiga ha sigut detingut i processat.

Es diu que els evolucionistes de Lisboa i Oporto han celebrat reunions secretes adoptant importants acords contra el Govern d'ella República.

Se tem que aviat ocorriran nous successos.

### Els mauristes

A Jerez de los Caballeros s'ha celebrat un miting maurista organitzat per la joventut del partit.

Al acabar el miting es telegrafà al senyor Mauri i el Centre Maurista de Madrid donant compte de l'acte.

Parlaren varis oradors de la localitat assistint al miting molta gent, Regnà ordre.

### De Governació

El ministre de la Governació al rebre a els periòdistes, ens ha dit:

Ha estat aquí a despedir-se el senyor Ugarté, per marxar aquesta nit a Fuenterrabía.

La combinació de governadors que prepara, abraça a deu o onze províncies, però tots són trinitats. Sols un hi ha que no se li accepta, en quin cas hi haurà un no unanimitat.

Aquesta matèria tarde mano els decrets a Santander per a que's firmi el rei.

## Del Marroc

### De Melilla

Melilla.—A les deu del matí d'ahir sortí de Alhucemas en direcció al Peñón de Velez el vapor "Extremadura".

E n el creuer "Extremadura" ha arribat el general Weyler, el qual ha visitat l'hospital Dockers i el quarter d'enginyers.

S'ha tornat a la Comandancia general.

El Tetuán, Ceuta i Larix.—Telegrafien les respectives autoritats militars que no hi ha cap novetat a les places ni en sos territoris.

## ESTRANGER

### Rússia

Sant Petersburg.—Els vaguesos són ja més de 100.000.

S'han produït varis col·lisions amb la policia, a qual ha practicat nombroses detencions.

Els cosacs han tingut de donar alguns trets contra els vaguesos.

Aquests han vocat una vintena de tramvies al barri de Viborg.

El Poincaré ha sortit aquest matí de Petersburg, embarcant-se en el "Alexandre" dues de la tarda.

terburg, amb ha arribat a un quart de tres, amb el seu seguit, cap a Sant Petersburg.

A les vides del Neva hi havia un gran gentada que l'ha aclamat.

El Poincaré s'ha sigut rebut al desembarcador per l'alcalde de Sant Petersburg, qui li ha presentat l'alcalde i la sal i li ha donat la benvinguda en nom de la població.

Després de les presentacions de rubrics, M. Poincaré s'ha dirigit a la fortaleza de Pere i Pau, on ha fet la cerimònia de dipositar l'espasa sobre la tomba de Alexandre III.

Després s'ha traslladat a l'ambaixada de França, on ha rebut a la columna francesa.

Acabada la recepció ha donat un passeig per la capital, essent objecte de continuas manifestacions de simpatia.

Després ha rebut els cossos constituïts. Aquesta nit ha donat un banquet a l'ambaixada francesa, assistint-hi els ministres i els dignataris de la Cort.

Els marins francesos i russos han conformat aquest matí en un banquet celebrat a la Casa del Poble.

El Consell municipal ha ofert un banquet als oficials francesos a la Casa Comunal.

M. Poincaré i Viviani hi han assistit uns moments.

Després, entre grans ovacions, el president ha embarcat en el iacht "Alexandre", tornant a Petersburg, amb ha arribat sense cap incident.

El número de vaguesos arriba ja a 160.000.

Els cosacs han donat varis carregues i han fet foc sobre's revoltosos, resultant nombrosos ferits.

S'han practicat 52 detencions.

A's centres ben informats d'aquesta capital no comparteixen el pessimisme regnant a Viena respecte de les relacions entre Austrà i Sèrbia.

Aquí se creu que les diferències austro-sèrbes seran solucionades pacíficament.

S'han declarat en vaga 13.000 obrers fabricis.

### La qüestió irlandesa

Londres.—Com varem avançar, s'ha celebrat la reunió dels quèfics dels partits polítics anglesos, convocats pel rei Jordi, per a tractar de la transcendental qüestió irlandesa.

En l'obertura de la conferència d'Ulster en el pala de Buckingham el rei Jordi digué:

«La meua intervenció pot ésser mirada com un procediment nou, però lo excepcional de les circumstàncies justifica aquest acte.»

Ja va varis mesos que's acontereixen d'irlandeses s'inclinen cada vegada més, inevitablement, cap a l'emplega de la força. Avui el crit de la guerra civil està en tots els llavis, i és inconcebible que poguem arribar a l'immunitat d'una lluita fratricida per qüestions susceptibles, segons totes les aparençances, d'ésser solucionades si se les tracta amb esperit de transacció generosa.

Nostra responsabilitat es gran, en veritat, i el temps que's queda és curt; espero que l'emplem de modo que'n treguem les millors ventajales i que demostrarem vostra paciència i vostre esperit de conciliació, donada la gran importància dels interessos en joc. Prego a Déu que os guïi en vostres deliberacions de tal modo que d'elles puguin resultar la pau i una solució honrosa.

### Persia

Teheran.—Avui ha tingut lloc, en riu de gran entusiasme popular, la festa de la coronació del Shah.

Paris.—«La Liberté» ha rebut un despatx de Nova York dient que a la trinxera Culebra del Canal de Panama, han explotat prematurament 2.000 kilos de dinamita, ocasionant la mort de 5 obrers i resultant 18 ferits greus.

### Belgica

Bruxelles.—La senyora Cayat de Carpella per a fer experiments d'un aparell per a curar, s'ha llençat, per diàporel no s'ha obert, i la senyora Cayat ha caigut, quedant morta al acte.

### Anglaterra

Londres.—Als passadips de la Cambra dels comuns ha ocorregut amb insistència el rumor de que és imminent la convocatori d'eleccions generals.

### Xile

Santiago de Xile.—El ministre d'Obrers públics ha declarat davant de la Cambra que'l Govern considera infundada la reclamació de 1.600.000 lliures esterlines reclamada pel Sindicat de Construcció de 800 kilòmetres de la secció sud del ferrocarril longitudinal, per pèrdues sofertes en la construcció i explotació d'aquesta línia.

Ha afegit que'l Sindicat va obtenir la construcció per adjudicació pública en concurrència amb altres candidas. El Govern va donar preferència a aquest Sindicat per ésser responsable de les pèrdues possibles.

El ministre de la Guerra ha rebut un telegrama de Larix dient que en aquella població s'ha lluitat un combat, amb pèrdues per l'enemic.

Les nostres tropes tingueren varis ferits en el combat que hi hà un tinent.

—Les bases del combat d'ahir són: morts els soldats del regiment de Victoria Eugenia, Antoni Campos, Eduard Quiles, Lluís Barriola i Antoni Córdoba i quatre desapareguts; de les milícies voluntaries morts el cabo Testa i tres soldats; del regiment de Córdoba, ferits el sargent Joan Lorenzo, el cabo Antoni López i 3 soldats; dels regiments de caçadors d'Araucari i de Madrid 3 soldats ferits del primer i 2 del segon.

De l'estranger

la posició de Malatien, disposat el comandant la sortida del regiment de Córdoba, avançant-se a Rincon de Medik, de on sortí una columna manada pel general Torres, canonejant el poblat de Bensalem.

Altra columna, manada pel general Anido, cooperà al canoneig. Aquesta tingué cinc ferits greus a l'iniciar-se la retirada.

El batalló de León anava a la retaguardia i se vegé obligat a sostindre fort tiror.

Les tropes se batien amb valentia. A les sis de la tarda regressaren a la plaça.

Rio Martín.—Han arribat els contratorpillers «Osado» i «Terror».

LES BAIXES.—Morts: un cabo i 7 soldats. Ferits: 1 sargent, 1 cabo i 8 soldats.

El ministre de la Guerra ha rebut un telegrama de Larix dient que en aquella població s'ha lluitat un combat, amb pèrdues per l'enemic.

Les nostres tropes tingueren varis ferits en el combat que hi hà un tinent.

—Les bases del combat d'ahir són: morts els soldats del regiment de Victoria Eugenia, Antoni Campos, Eduard Quiles, Lluís Barriola i Antoni Córdoba i quatre desapareguts; de les milícies voluntaries morts el cabo Testa i tres soldats; del regiment de Córdoba, ferits el sargent Joan Lorenzo, el cabo Antoni López i 3 soldats; dels regiments de caçadors d'Araucari i de Madrid 3 soldats ferits del primer i 2 del segon.

De l'estranger

El viatge de M. Poincaré

Sant Petersburg.—M. Poincaré ha entregat a l'alcalde 50.000 francs pels pobles de la ciutat.

Al'ambaixada francesa s'ha celebrat un banquet de gala.

De la vaga russa

Sant Petersburg.—La vaga empijorà. Després de les carregues donades pels cosacs, els vaguesos s'han grn nombre tornats als afaires de la ciutat.

Se registraren molts actes de sabotatge. Varis trens han sigut saquejats.

Se temen greus successos per la repressió que des de demà s'iniciarà.

Més del procés de Mme. Caillaux

Final de la tercera sessió.—L'acusador privat.—Manifestacions a la sortida

Paris, 22.—Després de dos incidents que hem relatat, l'acusador privat s'ha acat a pronunciar un discurs de tons violentíssims contra M. Caillaux. Diu que aquest sapigué defensar-se d'una manera hàbil i útil a la vegada amb les explicacions que ha donat a la sala.

El president crida a l'ordre a l'orador per la forma que empla al jutge dels parcs de M. Caillaux. Com l'acusador comença empijorant el matx 16, el president li retira la paraula i ordena que continui la desfilada de testimonis.

Compareix el president del Consell d'Administració de «Le Figaro». Comença protestant de les injúries que's permeten l'acusat contra el difunt Calmette. Dirigint-se a M. Caillaux, li diu:

«Havent injuriat a la víctima de la vostra esposa i heu escupit a la tomba vostra per ella.»

Aquestes paraules produïren un sorollós incident, que amb grans esforços conseguí calmar el president.

Varis jurats fan varis preguntes al testimoni, com que les respostes d'aquest reproduïren els incidents, el president dona per acabada la deposició d'aquell.

M. Caillaux torna a declarar dient que se creu amb dret a defensar-se dels atacs de què'l vingué a atacar l'acusador com a meua d'una campanya de scandal que's lliça les persones honrades repudien i a aquesta campanya no cessa malgrat la desgràcia que plana damunt de la meua esposa, com volguent la empenya a la condemna.



